

JÄRVENPÄÄN KAUPUNGIN LAUSUNTO VALTIONOSUUSUUDISTUKSEEN

Konsernipalvelut

Nykyinen valtionosuusjärjestelmä laskentaperusteineen on ollut Suomen kunnissa käytössä jo pitkään. Valtionosuusjärjestelmää on aikaisempinakin vuosina pyritty uudistamaan, mutta se ei ole onnistunut eri tahojen vastustuksen vuoksi. Vastustus on noussut esiin, kun uuden valtionosuusjärjestelmän mukaiset koelaskelmat on julkaistu.

Valtionosuusjärjestelmän uudistuksen pääkohdat ja aikataulu

Selvitysmies Arno Miettisen alustava ehdotus uudesta valtionosuusjärjestelmästä kuntakohtaisine koelaskelmineen julkistettiin 12.12.2013. Koelaskelmat ja käytetyt kriteerit on lähetetty kommentoitavaksi kuntiin. Kunta- ja aluehallinto-osasto pyytää kuntien palautteet 17.1.2014 mennessä. Uudistus on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2015 alussa. Hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmän linjaus on, että uudistukseen sovelletaan vähintään viiden vuoden siirtymäaikaa, jonka tarkoitus on tasoiittaa muutosta. Ensimmäisinä vuosina kuntakohtainen muutos olisi korkeintaan 50 euroa asukasta kohti.

Valtiovarainministeriön mukaan valtionosuusjärjestelmää selkeytetään ja vahvistetaan, jotta peruspalvelujen järjestäminen voidaan turvata kaikkialla Suomessa. Valtionosuudet perustuvat jatkossakin valtaosin kunnan väestön ikärakenteeseen ja sairastavuuteen. Kriteerien sisältöä on ajantasaistettu uusimman tilastotiedon pohjalta. Valtionosuuksien laskemisessa käytettävät ikäluokkien painokertoimet ja sairastavuustiedot perustuvat THL:n ja VATTin selvityksiin. Painopistettä siirretään kustannusten tasauksesta tulojen tasaukseen. Nyt esillä olevat koelaskelmat ovat suuntaa-antavia, koska jatkossa laskelman pohjalla olevat tunnusluvut päivitetään aina uusimpiin käytettävissä oleviin.

Selvitysmies Arno Miettinen tekee lopullisen ehdotuksensa valtionosuusjärjestelmän uudistamisesta kommentointikierroksen jälkeen tammikuun loppuun mennessä. Virallinen kuulemiskierros järjestetään tämän jälkeen. Hallituksen esitys annetaan eduskunnalle keväätistuntokaudella 2014 ja uuden lainsäädännön siirtymäaikoineen on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2015 alkaen.

Nyt esillä oleva selvitysmiehen alustava ehdotus pohjautuu hallinnon ja aluekehityksen ministerityöryhmän keväällä 2013 hyväksymiin alustaviin linjauksiin, joiden mukaan järjestelmää yksinkertaistetaan vähentämällä merkittävästi laskentakriteerejä ja poistamalla niiden päällekkäisyyksiä. Peruspalvelujen valtionosuuksissa olisi jatkossa 8 kriteeriä ja lisäosissa 3 kriteeriä. Nykyisessä järjestelmässä on noin 48 kriteeriä, joista osa on keskenään päällekkäisiä ja vanhentuneita. Tausta-aineistona olevasta muistiosta ilmenee valtionosuusuudistuksen laskentakriteerien pääkohdat sekä erot nykyjärjestelmään.

Uudistuksen alustavat vaikutukset Järvenpään kaupunkiin

Uudistuksen alustavat vaikutukset Järvenpään osalta ovat +26 euroa/asukas. Tämä merkitsee sitä, että koelaskelman mukaisessa tarkastelussa Järvenpää hyötyisi uudistuksesta euromääräisesti yhteensä noin 1.022.000 euroa. Tausta-aineistona ovat kuntakohtaiset koelaskelmat, taustamuistio valtionosuuden pääperiaatteista ja laskentakriteereistä sekä yhteenveto uudistuksen vaikutuksista Uudenmaan alueen kuntiin.

Järvenpään kaupungin lausunto

Järvenpään kaupungin lausunto annetaan www-pohjaisella webropol- lomakkeella. Luonnos lausunnoksi on tausta-aineistona ja se viedään ministeriön järjestelmään kaupunginhallituksen käsittelyn jälkeen.

Lisätietoja:

talousjohtaja Antti Peltola, puh. 040 315 2854, antti.peltola@jarvenpaa.fi

Kaupunginhallitus 13.1.2014 § 2

Ehdotus: Kaupunginhallitus päättää antaa valtionvarainministeriölle valtionosuusuudistuksesta lausunnon.

Päätös: Hyväksyttiin.

Konsernipalvelut

Valtionosuusuudistuksen valmistelu on edennyt. Valtionvarainministeriön selvitysmies Aarno Miettinen julkisti alustavat uudistuslinjauksensa helmikuussa 2013. Seuraavassa vaiheessa kunnat pääsivät kommentoimaan selvitysmiehen tarkennettuja uudistusesityksiä ja kriteerit kuntakohtaisine laskelmineen. Järvenpään kaupunginhallitus antoi lausuntonsa kokouksessaan 31.1.2014 § 2.

Nyt selvitysmies on valmistellut liitteenä A olevan luonnoksen hallituksen esitykseksi, jonka mukaisesti hän ehdottaa valtionosuusjärjestelmää uudistettavaksi. Valtionosuuslaskelmat on päivitetty vuoden 2014 valtionosuusmäärien tasolle.

Valtionvarainministeriö pyytää (liite B) mm. kunnilta lausuntoa selvitysmiehen luonnoksesta hallituksen esitykseksi ja kiinnittämään huomiota erityisesti seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- ehdotettaviin kriteereihin
- ikäryhmien ja sairastavuuden painoihin
- muiden kriteerien painoihin
- määräytymisperusteiden laskentaperiaatteisiin
- verotuloihin perustuvaan valtionosuuden tasaukseen
- siirtymätasauksen kestoon ja porrastukseen

Tausta-aineistona on:

- Yhteenvetomuistio kuntien kommenteista selvitysmiehen alustavista esityksistä kuntien valtionosuusjärjestelmän uudistamiseksi
- Kuntakohtaiset ja kuntatyyppittävät laskelmat vuoden 2014 tasossa
- THL:n tutkimusraportti "Sosiaali ja terveydenhuollon tarvetekijät ja valtionosuusjärjestelmän uudistaminen"
- VATTin raportti ikärakenteen huomioimisesta päivähoidon sekä esi- ja perusopetuksen huomioimisen osalta
- Yhteenveto valtionosuusjärjestelmän kokonaisrakenteesta

Uudistuksen vaikutukset Järvenpään kaupunkiin

Uudistuksen alustavat vaikutukset Järvenpään osalta ovat +7 euroa/asukas. Tämä merkitsee sitä, että koelaskelman mukaisessa tarkastelussa Järvenpää hyötyisi uudistuksesta noin 277.522 euroa (asukasluku 39.646). Summa on pienentynyt aikaisemmin esitetyistä, jolloin muutos oli +26 euroa eli yhteensä noin 1.022.000 euroa. Tausta-aineistona on yhteenveto, jossa näkyy keskeisimmät erot uuden ja aikaisemman esityksen välillä.

Järvenpään kaupungin lausunto valtionosuusuudistuksesta on liitteenä C.

Lisätietoja:

talousjohtaja Antti Peltola, puh. 040 315 2854, antti.peltola@jarvenpaa.fi

Kaupunginhallitus 31.3.2014 § 85

Ehdotus: Kaupunginhallitus päättää antaa valtionvarainministeriölle valtionosuusuudistuksesta liitteenä C olevan lausunnon.

Päätös: Hyväksyttiin.

Lausunto:

Valtiovarainministeriö

Sähköinen ote:

talousjohtaja Antti Peltola

Järvenpään kaupungin lausunto

Valtionosuusjärjestelmän uudistaminen 2015

1. Kunta, vastaajan nimi ja virka-asema

Järvenpään kaupunki, Antti Peltola, talousjohtaja

Ehdotetut kriteerit

Valitut kriteerit ovat selkeät, niitä on riittävästi ja ne ottavat paremmin huomioon ne tekijät, joista kunnille tosiasiallisesti aiheutuu kustannuksia. Läpinäkyvyyttä voisi kuitenkin olla vielä enemmän.

Ikäryhmien ja sairastavuuden painot sekä määräytymisperusteiden laskentaperiaatteet

Ehdotukset vaikuttavat ottavan monipuolisemmin ja oikeudenmukaisemmin huomioon kuntien tosiasialliset kustannukset. Uuden järjestelmän tulee olla läpinäkyvä. Ehdotusten myötä kuntia kannustetaan aiempaa enemmän elinkeinotoiminnan kehittämiseen ja työpaikkaomavaraisuuden kasvattamiseen. Järjestelmän kannustavuus on tärkeää sisällyttää lopulliseen ehdotukseen. Jatkotyössä työpaikkaomavaraisuuden taso olisi hyvä perustella tarkemmin.

Uudessa ehdotetussa järjestelmässä laskentaperiaatteet on huomattavasti selkeämmät kuin ne ovat nykyisellään.

Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus

Uusi järjestelmä kannustaa heikon verotulojen kuntia omaan aktiivisuuteen nykyjärjestelmää paremmin, johtuen 80 % tasauslisästä, jonka vuoksi kunta hyötyy verotulojen kasvusta 20 %.

Siirtymätasauksen kesto ja porrastus

Siirtymäaika on kohtuullinen ottaen huomioon tapahtuvat muutokset.

8. Muut kommentit alustavaan ehdotukseen

Uudistus on oikeansuuntainen. Vahvuuksia ovat ehdotetun mallin selkeys ja kannustavuus suhteessa nykyjärjestelmään. Sairastavuuskertoimien taustalla olevia kriteereitä olisi syytä vielä hieman avata, jotta järjestelmästä tulee entistä läpinäkyvämpi. Vaikuttaako esimerkiksi päihde ja mielenterveyskuntoutujien määrä laskennallisiin kustannuksiin ko. kriteerien kautta. Jatkossa valtion osoittamiin kuntien uusiin tehtäviin ja velvoitteisiin tulee ohjata täysimääräinen rahoitus valtion taholta.

